NetResilience

Politiikkasuositus

Aktiiviset ikääntyjät, piilevä voimavara

Suomi on väestörakenteeltaan maailman ikääntyneimpiä maita. Eläkeläisten suhde työikäiseen väestöön on kasvanut nopeasti. Eliniän pidentyessä, myös terveet ja toimintakykyiset elinvuodet ovat lisääntyneet, mikä parantaa mahdollisuuksia aktiivisuuteen myös myöhemmällä iällä.

Ikääntyvät ovat myös yhteiskunnallinen voimavara

He eivät ole ainoastaan avun ja palveluiden kohteita, vaan toimivat monin tavoin läheistensä ja yhteiskunnan hyväksi. Tämä panos tulisi tunnistaa nykyistä paremmin nykykeskustelussa ja päätöksenteossa.

Epävirallinen auttaminen tuottaa hyvinvointia

Ikääntyvien antama apu on hyödyllistä niin auttajalle itselleen kuin avun kohteille ja koko yhteiskunnalle, kunhan auttaminen ei ole liian kuormittavaa. Jotta hyödyt toteutuvat ilman liiallista kuormitusta, ikääntyvien auttamismahdollisuuksien tukemiseen kannattaa panostaa.

Hyvinvointivaltio ja epävirallinen auttaminen täydentävät toisiaan

Vahva hyvinvointivaltio ei syrjäytä läheisapua, vaan mahdollistaa sen, että useampi ihminen antaa apua laajemmalle joukolle. Poliittisessa päätöksenteossa on tärkeää huomioida, että palveluiden ja etuuksien karsiminen ei välttämättä lisää epävirallista auttamista, vaan voi johtaa sen vähenemiseen

1. Suomalaiset auttajina

Suomessa autetaan aktiivisesti

- Yli 50-vuotiaat suomalaiset ovat aktiivisia auttajia (Kuviot 1 ja 2).
- Miltei neljäsosa osallistuu vapaaehtoistyön tekemiseen, ja siihen osallistuvat tekevät sitä tyypillisesti lähes kuukausittain.
- Kodin ulkopuolista hoivaa antaa vain harva, mutta sitä antavat auttavat tyypillisesti lähes viikoittain.
- Noin puolet yli 50-vuotiaista antaa kodin ulkopuolista käytännön apua (esim. apua kotitöissä, kuljetuksessa tai asioiden hoitamisessa). Apua antaneet auttavat useimmiten harvemmin kuin kuukausittain, mutta kuukausittainen ja viikoittainen auttaminen on myös verraten yleistä.
- Valtaosa isovanhemmista hoitaa lapsenlapsiaan. Lastenhoitoapua antaneista suurin osa auttaa harvemmin kuin kuukausittain, mutta myös toistuvampi lastenhoito on melko yleistä auttajien keskuudessa.
- Lisäksi noin seitsemän prosenttia 50 vuotta täyttäneistä antaa säännöllistä hoivaa samassa kotitaloudessa asuvalle. Säännöllisellä hoivalla tarkoitetaan edellisen vuoden aikana vähintään kolmen kuukauden ajan annettua lähes päivittäistä hoivaa.
- Auttamisen eri muodot eivät kilpaile keskenään: monet auttavat usealla eri tavalla, ja vain harva ei auta läheisiään.

Aktiivinen ikääntyminen kattaa ikääntyvien mahdollisuudet osallisuuteen myös työelämän ulkopuolella. Tässä suosituksessa keskitytään epävirallliseen auttamiseen, johon kuuluvat vapaaehtoistyö sekä sukulaisille annettava lastenhoitoapu ja kodin ulkopuolella annettava henkilökohtainen hoiva ja käytännön apu. Ikääntyvillä viitataan usein yli 65-vuotiaisiin, mutta aktiivisen ja terveen ikääntymisen pohja luodaan jo aiemmin. Siksi tässä tarkastelu ulotetaan 50 vuotta täyttäneisiin.

Kuvio 1. Apua antaneiden osuus +50-vuotiaista Suomessa

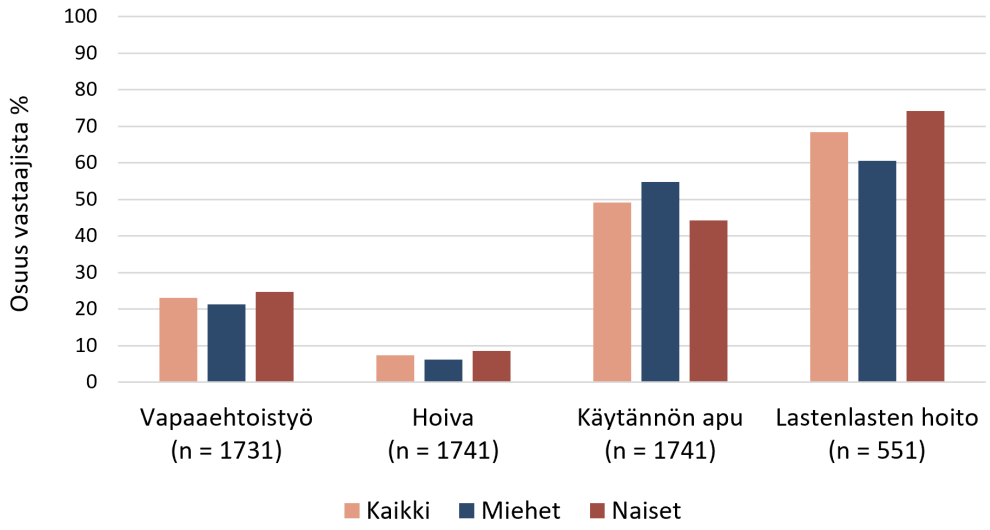

Lähde: SHARE 9, 2021-2022

Kuvio 2. Apua antaneet: auttamisen toistuvuus +50-vuotiaiden keskuudessa Suomessa

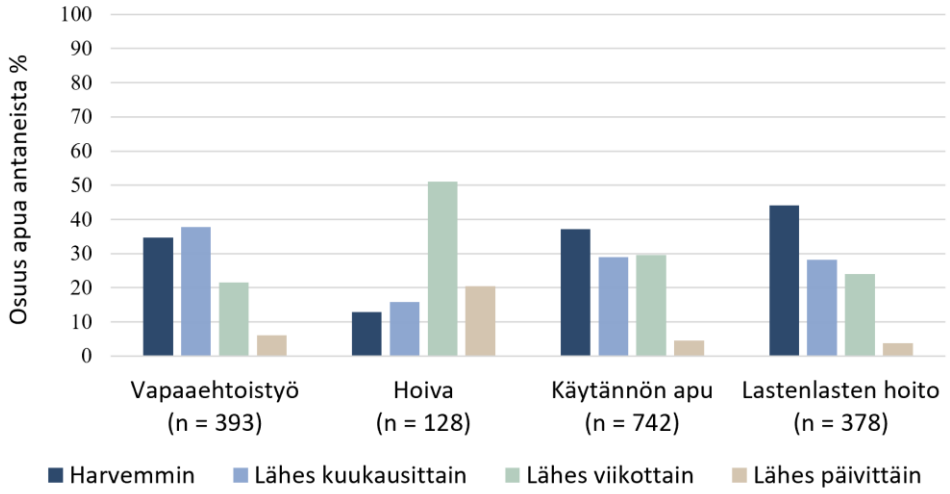

Lähde: SHARE 9, 2021-2022

Auttaminen vaihtelee yksilöllisten tekijöiden mukaan

- Ikääntyvät ovat moninainen ryhmä, ja heidän aktiivisuutensa on yhteydessä esimerkiksi sukupuoleen sekä käytettävissä oleviin resursseihin ja auttamismahdollisuuksiin.
- Naiset antavat miehiä yleisemmin hoiva- ja lastenhoitoapua. Miehet antavat naisia yleisemmin käytännön apua. Muussa avussa ja vapaaehtoistyössä sukupuolierot ovat vähäisempiä.

- Hyvät resurssit ennustavat monipuolista auttamista. Korkea koulutus, hyvä toimeentulo, laajat sosiaaliset verkostot ja riittävät aikaresurssit ovat yhteydessä siihen, että henkilö osallistuu useisiin eri auttamisen muotoihin.
- Eri tekijöiden merkitys vaihtelee apumuodoittain. Yleisesti ottaen kuitenkin korkeampi koulutus, hyvä terveys ja eläkkeellä olo ovat yhteydessä yleisempään vapaaehtoistyöhön ja epävirralliseen auttamiseen.

Auttamismahdollisuuksien muutokset merkitsevät enemmän kuin ikä

- Ikääntyessä toimintakyky ja auttamismahdollisuudet tyypillisesti heikkenevät, minkä myötä auttamiseen osallistutaan harvemmin.
- Heikentynyt terveys ja toimeentulo vähentävät vapaaehtoistyön tekemistä, mutta niiden koheneminen ei vastaavasti lisää osallistumista vapaaehtoistoimintaan.
- Eläkkeelle jääminen lisää lastenlasten hoidon yleisyyttä ja määrää eli useampi hoitaa lapsenlapsiaan ja lastenhoitoapua annetaan tiheämmin.
- Siirtyminen eläkkeelle ei sen sijaan vaikuta olevan yhteydessä muunlaisen henkilökohtaisen hoivan yleisyyteen.
- Omien vanhempien auttamisen osalta on havaittu, että eläkkeelle jääminen ei lisää hoivan yleisyyttä, vaan sen tiheyttä: hoivaa aletaan antaa aiempaa useammin.
- Eläkkeelle jäätyään ihmiset tekevät vapaaehtoistyötä aiempaa yleisemmin ja toistuvammin. Yhteys on vahvin niillä, joilla on eläköityessään hyvä terveys ja taloudellinen tilanne sekä korkea koulutus.
- Tiedämme kuitenkin vielä verraten vähän siitä, miten muutokset yksilöiden elämässä vaikuttavat auttamiseen elämänkaaren aikana. Lisää pitkittäistutkimusta tarvitaan erityisesti Suomen osalta.

Erityisesti tilanteessa, jossa palkkatyötä ei ole välttämättä tarjolla edes eläkeikään asti, on tärkeää tunnistaa myös muunlaista aktiivisuutta, joka voi tuottaa hyvinvointia niin ikäihmisille itselleen, heidän läheisilleen ja laajemmin yhteiskunnalle. Tällä on myönteisiä seurauksia myös yhteiskunnalle laajemmin

Yhteiskunnallinen ympäristö muokkaa auttamista

- Auttamisen yleisyys (Kuvio 3) ja toistuvuus (Kuvio 4 ja 5) vaihtelevat Euroopan maiden välillä.
- Suurempi osa yli 50-vuotiaista antaa käytännön apua, lastenhoitoapua ja kodin ulkopuolista hoivaa Pohjois- ja Länsi-Euroopassa kuin Etelä- ja Itä-Euroopassa.
- Avun toistuvuuden osalta suunta on päinvastainen. Niiden kohdalla, jotka ovat antanet kyseistä apua, lähes päivittäinen lastenhoito- ja käytännön apu sekä hoiva ovat yleisimpiä Etelä- ja Itä-Euroopassa ja harvinaisimpia Pohjois-Euroopassa. Samoin apua antaneiden joukossa viikoittaisessa avussa erot alueiden välillä ovat samansuuntaiset kuin päivittäisessä avussa mutta pienemmät.

Kuvio 3. Apua antaneiden osuus +50-vuotiaista eurooppalaisista

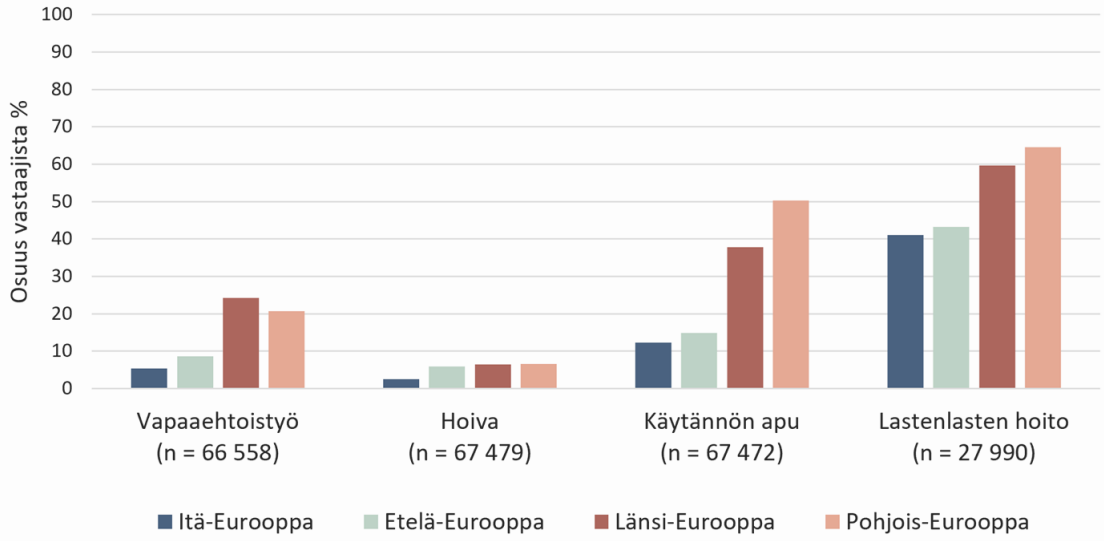

Lähde: SHARE 9, 2021-2022

- Oman kotitalouden sisällä annetun säännöllisen hoivan osalta alueelliset erot ovat verraten pieniä. Säännöllinen hoiva tarkoittaa edeltäneen vuoden aikana vähintään kolmen kuukauden ajan annettua lähes päivittäistä hoivaa. Sitä antavien osuus on suurin Länsi- ja Etelä-Euroopassa (molemmissa noin 7 %) ja hieman pienempi Itä-Euroopassa (6 %) sekä Pohjois-Euroopassa (5 %).
- Vapaaehtoistyö on yleisintä Länsi- ja Pohjois-Euroopassa. Niiden joukossa, jotka ovat osallistuneet vapaaehtoistyöhön, sitä päivittäin tekevien osuus on suurin Etelä-Euroopassa, kun taas pienin se on Pohjois-Euroopassa.
- Maan vauraus on yhteydessä vapaaehtoistyön yleisyyteen: vauraammissa maissa suurempi osa yli 50-vuotiaista tekee vapaaehtoistyötä.

- On myös havaittu, että eläkkeelle siirtymisen myönteinen yhteys vapaaehtoistyön tekemiseen on voimakkaampi vauraammissa Euroopan maissa.
- Hyvinvointivaltion laajuuden on havaittu olevan myönteisesti yhteydessä iäkkäiden vanhempien, aikuisten lasten ja lastenlasten auttamisen yleisyyteen, mutta kielteisesti annetun avun toistuvuuteen.
- Hyvinvointivaltion ja auttamisen yhteyttä on selitetty sillä, että suppean julkisen vastuun maissa auttamisvastuu kasautuu harvemmille, jotka antavat apua runsaammin. Vahvoissa hyvinvointivaltioissa epävirallinen auttaminen on puolestaan luonteeltaan julkisia palveluita täydentävää.
- Yhteiskunnallisten tekijöiden, eri apumuotojen ja erityisesti avun toistuvuuden osalta tutkimuksessa on kuitenkin edelleen aukkoja, ja lisää vertailevaa tutkimusta tarvitaan.

Kuvio 4. Apua antaneet: vähintään lähes viikoittain auttaneiden osuus +50-vuotiaista eurooppalaisista

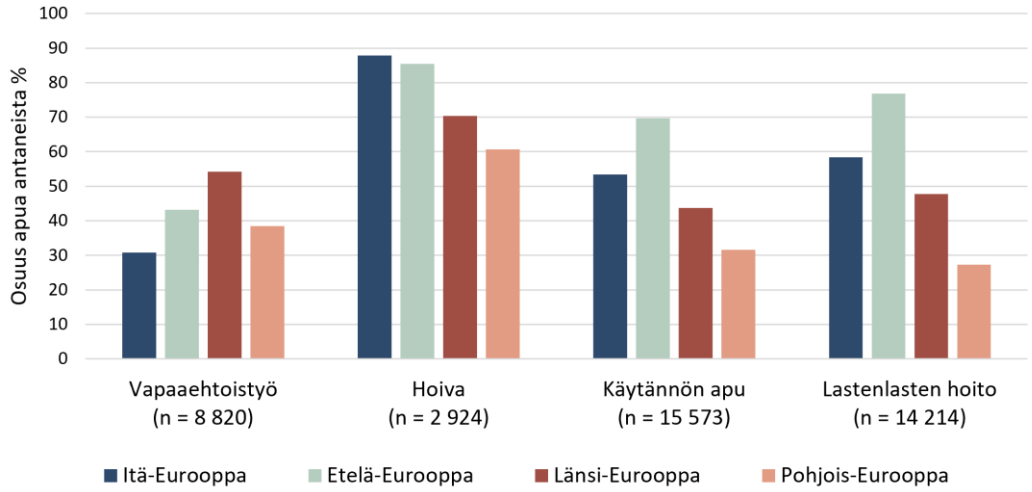

Lähde: SHARE 9, 2021-2022

Aktiivisen ikääntymisen ja sen rinnakkaiskäsitteiden määritelmien painotukset vaihtelevat käyttötarkoituksen mukaan. Painotus voi olla ikääntyvien toimintakyvyn ylläpitämisessä (terve ikääntyminen), yhteiskunnallisessa panoksessa (tuottava ikääntyminen) tai ikääntyvien yhteiskuntien pitkän aikavälin kestävyydessä (kestävä ikääntyminen).

Kuvio 5. Apua antaneet:
lähes päivittäin auttaneiden osuus +50-vuotiaista eurooppalaisista

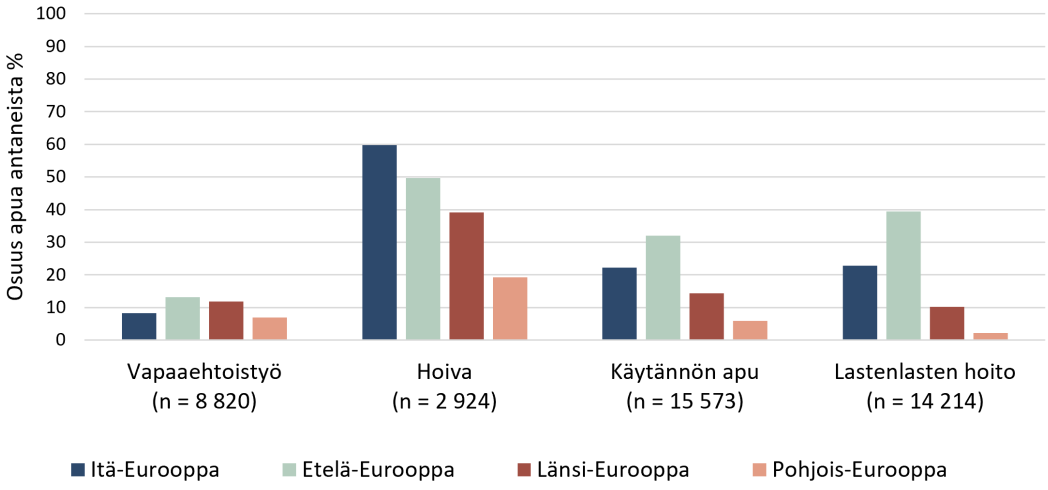

Lähde: SHARE 9, 2021-2022

2. Auttamisen seuraukset ikääntyvälle

- Muiden auttaminen on yhteydessä auttajan parempaan hyvinvointiin.
- Tutkimus ei vielä pysty vastaamaan kaikkien apumuotojen osalta, onko kyse ainoastaan valikoitumisesta. Valikoituminen auttajaksi tarkoittaa sitä, että terveemmät ja onnellisemmat auttavat muita enemmän.

Vapaaehtoistyö

- Vapaaehtoistyö on myönteisesti yhteydessä onnellisuuteen, elämäntyytyväisyyteen, mielenterveyteen ja koettuun terveydentilaan.
- Kyse ei ole pelkästään valikoitumista vaan muiden auttaminen todella tuottaa hyvinvointia auttajalle, vaikka syy-seuraussuhdetta ei ole pystytty tutkimuksissa aukottomasti todistamaan.
- Hyvinvointihyödyt korostuvat erityisesti ikääntyneillä vapaaehtoistyöntekijöillä.

Lastenlasten hoitaminen

- Terveys- ja hyvinvointihyödyt painottuvat niille isovanhemmille, jotka hoitavat lapsenlapsiaan säännöllisesti, mutta eivät ole heidän pääasiallisia huoltajiaan tai asu heidän kanssaan samassa taloudessa.

- Lastenlapsia hoitavat isovanhemmat ovat terveempiä ja voivat paremmin kuin ne, jotka eivät osallistu lastenlasten hoitamiseen.
- Syy-seuraussuhteen osalta näyttö on kuitenkin vaihtelevaa ja tulokset osin ristiriitaisia.

Muiden auttaminen

- Epävirallinen auttaminen, kohdistuipa se sitten ystäviin, naapureihin tai sukulaisiin, näyttäisi olevan yhteydessä auttajan alhaisempaan kuolleisuuteen sekä parempaan fyysiseen terveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin.
- Vapaaehtoistyötä ja lastenlasten hoitoa lukuun ottamatta kodin ulkopuolella asuville annetun kevyemmän avun vaikutuksia on kuitenkin tutkittu vain vähän. Emme varmuudella tiedä, miten tällainen kevyempi arkinen apu vaikuttaa auttajan tai autettavan hyvinvointiin.

Aktiivisen ikääntymisen haitat ikääntyvälle

- Jos auttaminen on liian kuormittavaa, auttamisen hyvinvointihyödyt kääntyvät haitoiksi.
- Hyvinvointia heikentävät vaikutukset korostuvat päivittäisessä omaishoidossa ja päivittäisessä lastenlasten hoidossa.
- Siirtyminen päivittäisen hoivan antajaksi on usein yhteydessä auttajan terveyden ja hyvinvoinnin heikentymiseen.
- Päivittäinen lastenlasten hoito liittyy yleensä tilanteisiin, joissa isovanhemmat ovat lastenlasten huoltajia tai asuvat samassa kotitaloudessa. Suomessa tällaiset tilanteet ovat harvinaisia.
- Toisin kuin lastenlasten hoito, ikääntyneen puolison päivittäinen hoitaminen on Suomessa verrattain yleistä.

3. Aktiivisen ikääntymisen hyödyt muille

Ikäihmisten antama apu ja perheet

- Omilta vanhemmilta saatu tuki on yhteydessä lasten hankintaan, kuten ensimmäisen lapsen saamisen, perheellistymisen ajoitukseen ja perhekoon kasvuun.
- Tutkimustulokset ovat kuitenkin osin ristiriitaisia, ja aihe vaatii lisätutkimusta.
- Omilta vanhemmilta, erityisesti omalta äidiltä, saatu apu voi vähentää eronneiden äitien masennusoireita.

- Isovanhempien apu lastenhoidossa on tärkeä äitien työssäkäynnin mahdollistaja maissa, joissa ei ole yhtä vahvaa julkista päivähoitoa kuin Suomessa.
- Suomessa isovanhempien apu tukee usein perheiden jaksamista, mutta ei korvaa päivähoitopalveluita.

Isovanhempien antama apu ja lapsenlapset

- Historiallisessa Suomessa isoäitien läsnäololla oli tärkeä merkitys lastenlasten hengissä selviytymiselle.
- Nyky-yhteiskunnissa isovanhempien läsnäolo lapsenlapsen elämässä on yhteydessä lasten parempaan hyvinvointiin.
- Äidin puoleisilla isovanhemmilla, erityisesti äidinäidillä, voi olla merkittävä rooli lapsenlapsen hyvinvoinnin tukemisessa.

Tekijät

Mirkka Danielsbacka, professori Turun yliopisto, erikoistutkija Väestöliitto

Hans Hämäläinen, erikoistutkija Turun yliopisto

Antti Tanskanen, professori Turun yliopisto, tutkimusprofessori Väestöliitto

Taimia Arif, väitöskirjatutkija, Turun yliopisto

Aalto-yliopisto

HELSINGIN YLIOPISTO

TURUN YLIOPISTO

Väestöliitto

strateginen TUTKIMUS

Lähteet

1. Suomalaiset auttajina

Auero, K., & Lahtela, J. (2024). 50+ Suomessa – Tuloksia Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe (SHARE) -tutkimuksen 9. aallosta. Väestöliitto.

Brandt, M. (2013). Intergenerational help and public assistance in Europe: A case of specialization?. European Societies, 15(1), 26-56. https://doi.org/10.1080/14616696.2012.726733

Brandt, M., & Deindl, C. (2013). Intergenerational transfers to adult children in Europe: Do social policies matter?. Journal of Marriage and Family, 75(1), 235-251.

Bergeot, J., & Fontaine, R. (2020). The heterogeneous effect of retirement on informal care behavior. Health economics, 29(10), 1101–1116. https://doi.org/10.1002/hec.4121

Bordone, V., Arpino, B., & Aassve, A. (2017). Patterns of grandparental child care across Europe: the role of the policy context and working mothers' need. Ageing & Society, 37(4), 845-873. https://doi.org/10.1017/S0144686X1600009X

d'Errico, A., Filippi, M., Vigezzi, G. P., Odone, A., & Ardito, C. (2025). Transition to Retirement Impact on Caregiving, Grandparenting, and Volunteering: Analysis From a Nationwide Italian Cohort. Journal of Aging and Health, 0(0). https://doi.org/10.1177/08982643251358027

Eibich, P., Lorenti A., & Mosca I. (2022). Does retirement affect voluntary work provision? Evidence from Europe and the US. Labour Economics, 76, 102185. https://doi.org/10.1016/j.labeco.2022.102185

Grünwald, O., Damman, M., & Henkens, K. (2021). The differential impact of retirement on informal caregiving, volunteering, and grandparenting: Results of a 3-year panel study. The Journals of Gerontology: Series B, 76(3), 607-619. https://doi.org/10.1093/geronb/gbaa221

Hämäläinen H., Danielsbacka M., Hägglund A.E., Rotkirch A. ja Tanskanen A. O. (2021). Sukupolvien suhteet. Ikääntyminen ja vuorovaikutuksen muutos suurten ikäluokkien ja aikuisten lasten elämänkulussa. Helsinki: Väestöliitto.

Hämäläinen, H., Tanskanen, A. O. & Danielsbacka, M. (2024a). Who are 'multi-helpers'? Profile of older adults engaging in multiple help-giving activities. Journal of Population Ageing 17, 579–597. https://doi.org/10.1007/s12062-023-09415-8

Hämäläinen, H., Tanskanen, A. O., Arpino, B., Solé-Auró, A. & Danielsbacka, M., (2024b). Is Transition to Retirement Associated with Volunteering? Longitudinal Evidence from Europe. Research on Aging, https://doi.org/10.1177/01640275241251786

Hämäläinen, H., Tanskanen, A. O., Arpino, B., Abuladze, L., Solé-Auró, A., & Danielsbacka, M. (2025). Changes in Resources and Volunteering: A Longitudinal Study of Active Engagement Among Older Europeans. The Gerontologist, 65(1). https://doi.org/10.1093/geront/gnae049

Igel, C., & Szydlik, M. (2011). Grandchild care and welfare state arrangements in Europe. Journal of European Social Policy, 21(3), 210-224. https://doi.org/10.1177/0958928711401766

Lestari, S. K., de Luna, X., Eriksson, M., Malmberg, G., & Ng, N. (2020). Changes in the provision of instrumental support by older adults in nine European countries during 2004—2015: a panel data analysis. BMC geriatrics, 20, 1–16. https://doi.org/10.1186/s12877-020-01785-4

Morawski, L., Okulicz-Kozaryn, A., & Strzelecka, M. (2022). Elderly volunteering in Europe: The relationship between volunteering and quality of life depends on volunteering rates. VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations, 2020, 1–13. https://doi.org/10.1007/s11266-020-00267-w

Papa, R., Cutuli, G., Principi, A., & Scherer, S. (2019). Health and volunteering in Europe: A longitudinal study. Research on Aging, 41(7), 670–696. https://doi.org/10.1177/0164027519834939

Principi, A., Galenkamp, H., Papa, R., Socci, M., Suanet, B., Schmidt, A., ... & Deeg, D. J. (2016). Do predictors of volunteering in older age differ by health status?. European Journal of Ageing, 13(2), 91-102. https://doi.org/10.1007/s10433-016-0377-0

Strauss, S. (2021). Multiple engagement: The relationship between informal care-giving and formal volunteering among Europe's 50 + population. Ageing & Society, 41(7), 1562–1586. https://doi.org/10.1017/S0144686X19001764

Tanskanen, A. O., Danielsbacka, M., Hämäläinen, H., & Solé-Auró, A. (2021). Does Transition to Retirement Promote Grandchild Care? Longitudinal Evidence from Europe. Frontiers in Psychology, 12. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.738117

Tanskanen, A. O., Hämäläinen, H., Arpino, B., & Danielsbacka, M. (2024). Prosocial activity in later life: Are informal help and care associated with volunteering and charity? Ageing & Society, 44(7), 1645–1680. https://doi.org/10.1017/S0144686X22001015

Vercauteren, T., Van Regenmortel, S., Näsman, M., Nyqvist, F., Brosens, D., Serrat, R., & Dury, S. (2025). Multi-dimensional civic engagement of older Europeans: a latent class analysis. Ageing & Society, 45(10), 1997-2022.

World Health Organization. (2002). Active ageing: A policy framework. World Health Organization.

Zanasi, F., Arpino, B., Bordone, V. et al. The prevalence of grandparental childcare in Europe: a research update. Eur J Ageing 20, 37 (2023). https://doi.org/10.1007/s10433-023-00785-8

2. Auttamisen seuraukset ikääntyvälle

Becchetti, L., Conzo, P., and Di Febbraro, M. (2018) The Monetary-Equivalent Effect of Voluntary Work on Mental Wellbeing in Europe. Kyklos, 71: 3–27. doi: 10.1111/kykl.12160.

Burr, J. A., Mutchler, J. E. & Han, S. H. (2021). Volunteering and health in later life. In Ferraro, K., & Carr, D. (Eds.) (2021): Handbook of Aging and the Social Sciences (9th ed.). Elsevier Press. Pages 303-319. https://doi.org/10.1016/B978-0-12-815970-5.00019-X.

Danielsbacka, M., Křenková, L., & Tanskanen, A. O. (2022). Grandparenting, health, and well-being: A systematic literature review. European Journal of Ageing, 19, 341–368. https://doi.org/10.1007/s10433-021-00674-y

Jenkinson, C.E., Dickens, A.P., Jones, K. et al. (2013). Is volunteering a public health intervention? A systematic review and meta-analysis of the health and survival of volunteers. BMC Public Health 13, 773. https://doi.org/10.1186/1471-2458-13-773

Kim, S., Halvorsen, C., Potter, C., & Faul, J. (2025). Does volunteering reduce epigenetic age acceleration among retired and working older adults? Results from the Health and Retirement Study. Soc Sci Med. https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2024.117501

Lorenti, A., De Rose, A. & Racioppi, F. (2025). Volunteering during early retirement reduces depression. Social Science & Medicine, 367, 117790, https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2025.117790.

Nakamura, J.S., Lee, M.T., VanderWeele, T.J. & Kim, E. S. (2024). Informal Helping and Subsequent Health and Well-Being in Older U.S. Adults. Int.J. Behav. Med. 31, 503–515. https://doi.org/10.1007/s12529-023-10187-w

Nolan, A., Aaltonen, K. & Danielsbacka, M. (2024). The Effect of Informal Caregiving on Depression: An Asymmetric Panel Fixed-Effects Analysis of In-Home and Out-Of-Home Caregivers Across Europe, Journal of Aging & Social Policy, 1–19. https://doi.org/10.1080/08959420.2024.2348968

Rotkirch, A., Hägglund, A., Tanskanen, A.O. & Danielsbacka, M. (2024). Partnership Histories Shape the Grandparenting Happiness Bonus. Köln Z Soziol 76, 443–466. https://doi.org/10.1007/s11577-024-00971-1

Russell, A.R., Nyame-Mensah, A., de Wit, A. & Handy, F. (2019). Volunteering and Wellbeing Among Ageing Adults: A Longitudinal Analysis. Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations. 30(1):115-128. doi:10.1007/s11266-018-0041-8

3. Aktiivisen ikääntymisen hyödyt muille

Aassve, A., Arpino, B., & Goisis, A. (2012). Grandparenting and mothers' labour force participation: a comparative analysis using the generations and gender survey. Demographic Research, 27, 53–84. https://doi.org/10.4054/demres.2012.27.3

Akyol, P., & Yılmaz, Z. (2024). Effects of grandmothers' proximity on mothers' labour force participation. Oxford Bulletin of Economics and Statistics, 86(5), 1122-1162.

Arpino, B., Pronzato, C. D., & Tavares, L. P. (2014). The effect of grandparental support on mothers' labour market participation: An instrumental variable approach. European Journal of Population, 30(4), 369-390. https://doi.org/10.1007/s10680-014-9319-8

de Bel, V., Danielsbacka, M., Jokela, M., Rotkirch, A. & Tanskanen, A. O. (2025) Adult Children's Timing of Entry into Parenthood. Hum Nat. https://doi.org/10.1007/s12110-025-09502-z

Coall, D. A., & Hertwig, R. (2010). Grandparental investment: Past, present, and future. Behavioral and brain sciences, 33(1), 1-19. https://doi.org/10.1017/S0140525X09991105

Helle, S., Tanskanen, A.O., Coall, D.A. et al. Investment by maternal grandmother buffers children against the impacts of adverse early life experiences. Sci Rep 14, 6815 (2024). https://doi.org/10.1038/s41598-024-56760-5

Kanji, S. (2018). Grandparent care: A key factor in mothers' labour force participation in the UK. Journal of Social Policy, 47(3), 523-542. https://doi.org/10.1017/S004727941700071X

Lahdenperä, M., Lummaa, V., Helle, S., Tremblay, M., & Russell, A. F. (2004). Fitness benefits of prolonged post-reproductive lifespan in women. Nature, 428(6979), 178-181. https://doi.org/10.1038/nature02367

Rutigliano, R. (2020). Counting on potential grandparents? Adult children's entry into parenthood across European countries. Demography, 57(4), 1393–1414. https://doi.org/10.1007/s13524-020-00890-8

Sadruddin, A.F.A., Ponguta, L.A., Zonderman, A.L., Wiley, K.S., Grimshaw, A. & Panter-Brick, C. (2019) How do grandparents influence child health and development? A systematic review, Social Science & Medicine, 239, https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2019.112476.

Sear, R., & Mace, R. (2008). Who keeps children alive? A review of the effects of kin on child survival. Evolution and human behavior, 29(1), 1-18. https://doi.org/10.1016/j.evolhumbehav.2007.10.001

Sear, R., & Coall, D. (2011). How much does family matter? Cooperative breeding and the demographic transition. Population and development review, 37, 81-112. https://doi.org/10.1111/j.1728-4457.2011.00379.x

Tanskanen, A.O & Danielsbacka, M. (2017) Multigenerational Effects on Children's Cognitive and Socioemotional Outcomes: A Within-Child Investigation, Child Development, 89: 5, 1856–1870, https://doi.org/10.1111/cdev.12968

Tanskanen, A. O., & Rotkirch, A. (2014). The impact of grandparental investment on mothers' fertility intentions in four European countries. Demographic Research, 31, 1–26. https://doi.org/10.4054/DemRes.2014.31.1